

9. 2. 2012

ID: 80717

Směnka a promlčení

S ohledem na charakter směnečného závazku se otázky promlčení neupravené zákonem č. [191/1950](#) Sb., tedy i běh promlčecí doby soudem přiznané směnečné pohledávky, posoudí podle nejobecnější právní úpravy a tou je občanský zákoník. Byla-li směnečná pohledávka přiznána v nalézacím řízení pravomocným rozhodnutím, použije se (bez ohledu na povahu účastníků směnečného závazkového vztahu nebo na povahu kauzální pohledávky) pro běh promlčení ustanovení § 110 obč. zák., a nikoliv ustanovení § 408 obch. zák.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 2973/2011, ze dne 15.11.2011 a sp.zn. 20 Cdo 436/2009 ze dne 2.12.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné T., a.s., se sídlem v B., zastoupené JUDr. Bc. M.K., Ph.D., advokátem se sídlem v B., proti povinnému JUDr. J. V., pro 325.922,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Táboře pod sp. zn. 9 Nc 4052/2008, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočky v Táboře ze dne 16. prosince 2010, č. j. 15 Co 630/2010 - 117, tak, že dovolání se odmítá.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Táboře usnesením ze dne 5. 6. 2010, č. j. 9 Nc 4052/2008 - 76, zamítl návrh povinného JUDr. J. V. povinné M. K., aby exekuce nařízená usnesením tamního soudu ze dne 6. 2. 2008, č. j. 9 Nc 4052/2008 - 15, byla podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. zastavena (výrok I.), a současně rozhodl o náhradě nákladů řízení o zastavení exekuce ve vztahu mezi účastníky (výrok II.) a o nákladech exekuce (výrok III.).

Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře k odvolání obou povinných usnesením ze dne 16. 12. 2010, č. j. 15 Co 630/2010 - 117, usnesení soudu prvního stupně ve výroku o zamítnutí návrhu na zastavení exekuce potvrdil a ve výrocích o nákladech řízení a nákladech exekuce jej změnil tak, že o nákladech řízení a o nákladech exekuce rozhodne soudní exekutor.

Odvolací soud vyšel shodně se soudem prvního stupně ze zjištění, že směnečným platebním rozkazem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 12. 1997, č. j. Sm 234/97 - 10, bylo veřejné obchodní společnosti W DELTA uloženo zaplatit žalobci „T., spol. s r.o.“, (oprávněné) částku 301.000,- Kč s příslušenstvím, přičemž nárok žalobce „plynul“ ze směnky vystavené dne 14. 1. 1997, jíž se společnost W DELTA zavázala zaplatit směnečnou pohledávku ve výši 300.000,- Kč do 31. 5. 1997, že rozsudkem Okresního soudu v Táboře ze dne 8. 2. 2005, č. j. 3 C 113/2003 - 98, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočky v Táboře ze dne 16. 6. 2005, č. j. 15 Co 331/2005 - 127, bylo povinným jakožto společníkům veřejné obchodní společnosti W DELTA uloženo zaplatit z titulu zákonného ručení žalobkyni (oprávněné) společně a nerozdílně částku 325.922,- Kč se 6 % úrokem p.a. z prodlení z částky 300.000,- Kč od 1. 6. 1997 do zaplacení s tím, že plněním jednoho z povinných nebo dlužníka W DELTA, veřejné obchodní společnosti, zaniká do výše tohoto plnění povinnost ostatních, a že oba povinní byli následně vyzváni k úhradě žalované částky dopisem ze dne 29. 10. 2001, o jehož doručení nebylo sporu.

Odvolací soud dospěl shodně se soudem prvního stupně k závěru, že návrh povinných na zastavení exekuce není důvodný, neboť vznesená námitka promlčení vymáhané pohledávky není po právu.

Dovodil, že v souzené věci nelze promlčení pohledávky posoudit podle zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník (dále jen „obch. zák.“), jak povinní s poukazem na § 408 odst. 1 tohoto zákona namítali s tím, že promlčecí doba počala běžet dnem 1. 6. 1997, neboť směnka byla splatná dne 31. 5. 1997, nýbrž podle zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“). Jestliže totiž hlavní závazek veřejné obchodní společnosti W DELTA je závazkem směnečným, jenž má povahu občanskoprávní (viz Zdeněk Kovařík: Směnka a šek v České republice, 4. vydání, C. H. Beck 2001, str. 16-18 a str. 274), řídí se i promlčení občanským zákoníkem, a to včetně promlčení ručitelských závazků (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. dubna 2008, sp. zn. 32 Cdo 2631/2007). Odvolací soud dále vycházel z názoru, že bylo-li oprávněné přiznáno právo proti povinným jakožto ručitelům za závazky veřejné obchodní společnosti W DELTA exekučním titulem, který nabyl právní moci dne 22. 7. 2005, došlo tím k přerušení promlčecí doby podle § 110 odst. 1 obč. zák., a ode dne, kdy mělo být podle titulu plněno (do 3 dnů od právní moci rozsudku), běžela nová desetiletá promlčecí doba. Podala-li oprávněná návrh na nařízení exekuce u soudu dne 7. 1. 2008, není vymáhaná pohledávka promlčena. Odvolací soud neshledal důvodnou ani námitku povinných o promlčení vymáhaných nákladů nalézacího řízení; v tomto ohledu s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. ledna 2010, sp. zn. 20 Cdo 275/2008, a ze dne 25. srpna 2008, sp. zn. 20 Cdo 5406/2007, konstatoval, že promlčení nákladů řízení se taktéž řídí občanským zákoníkem, přičemž desetiletá promlčecí doba podle § 110 odst. 1 obč. zák. začala běžet první den po uplynutí lhůty, kterou soud v rozhodnutí účastníkovi řízení k náhradě nákladů řízení určil. K promlčení příslušenství pohledávky tudíž rovněž nedošlo.

Usnesení odvolacího soudu napadl povinný dovoláním, neboť se domnívá, že toto rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 o. s. ř.]. Namítá, že soud prvního stupně v nalézacím řízení při svém rozhodnutí vycházel z úpravy uvedené v obchodním zákoníku (§ 303 a násl. obch. zák.), přičemž odvolací soud ani dovolací soud to nijak nezpochybnily, takže i soudy v exekučním řízení by měly námitku promlčení vymáhané pohledávky posuzovat podle obchodního zákoníku, jmenovitě jeho ustanovení § 391 odst. 1, § 392 odst. 1 a § 408 odst. 1 (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. listopadu 2003, sp. zn. 20 Cdo 1595/2002). Jestliže směnka byla splatná dne 31. 5. 1997, je vymáhaná pohledávka podle § 408 odst. 1 obch. zák. promlčena, neboť desetiletá promlčecí doba skončila dnem 1. 6. 2007, tj. více než sedm měsíců před podáním návrhu na nařízení exekuce. Nesouhlasí rovněž se závěrem odvolacího soudu, že bylo-li oprávněné přiznáno právo proti povinným jako zákonným ručitelům za závazky veřejné obchodní společnosti (§ 86 obch. zák.), došlo tím k přerušení promlčecí doby podle § 110 odst. 1 obč. zák., jelikož tento názor „nemá zákonné podklady“. Byl-li totiž nárok žalobce proti povinným jako ručitelům posuzován v nalézacím řízení jako nárok ze směnečného platebního rozkazu, ačkoliv povinní nepřevzali za předmětnou směnku ani směnečné rukojemství, nemohlo být vydáno nové rozhodnutí ve věci směnečného plnění, tedy shodný nárok jako proti dlužníkovi W DELTA v.o.s., neboť tomu bránila překážka věci rozsuzované, přičemž posuzoval-li by soud nárok podle občanského zákoníku (což však neučinil), byl by v okamžiku podání žaloby dne 8. 1. 2002 vzhledem ke splatnosti směnky promlčen. Pokud pak jde o další pohledávky z titulu prisouzených nákladů nalézacího a vykonávacího řízení, má dovolatel za to, že jako příslušenství pohledávky ve smyslu § 121 odst. 3 obč. zák. sdílí její právní osud, a to rovněž v otázce promlčení (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. srpna 2008, sp. zn. 20 Cdo 5406/2007). Dále uvedl, že je-li počátek promlčecí doby shodný s dobou splatnosti směnky (31. 5. 1997), pak podáním žaloby na vydání směnečného platebního rozkazu nastalo ve smyslu § 71 zákona směnečného a šekového přerušeno promlčení, které však bylo účinné pouze u dlužníka W DELTA v.o.s., nikoliv jejích společníků. Navrhl, aby dovolací soud usnesení soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení; současně požádal o odklad vykonatelnosti rozhodnutí podle § 243 o. s. ř.

Oprávněná v písemném vyjádření k dovolání poukázala na judikaturu Vrchního soudu v Praze a Nejvyššího soudu, která dovodila, že promlčení se ve věcech směnečných závazků řídí občanským

zákoníkem, a pokud jde o náklady předcházejícího řízení, má za to, že se otázka promlčení posuzuje samostatně. Navrhla, aby dovolání bylo jako nepřipustné odmítnuto.

Dovolací soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 7. 2009 (článek II, bod 12. části první zákona č. [7/2009](#) Sb.)

a po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, účastníkem řízení, který má právnické vzdělání, přezkoumal napadené usnesení odvolacího soudu podle § 242 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání není podle § 238a odst. 1 písm. c), odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a § 130 zákona č. [120/2001](#) Sb. přípustné.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. - jež podle § 238a odst. 2 o. s. ř. platí obdobně a podle něhož je přípustnost dovolání nutno v předmětné věci posuzovat vedle ustanovení § 238a odst. 1 písm. c) o. s. ř. a § 130 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen exekuční řád) - je dovolání proti potvrzujícímu usnesení odvolacího soudu, jemuž nepředcházelo kasační rozhodnutí, přípustné jen, dospěje-li dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o. s. ř. se přitom nepřihlíží.

Dovolatel argumenty ve prospěch názoru, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam ve smyslu § 237 odst. 3 o. s. ř., sice přednesl, hodnocením námitek obsažených v dovolání však k závěru o splnění této podmínky dospět nelze, neboť odvolací soud rozhodl zcela v souladu s judikaturou dovolacího soudu i právní teorií.

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 8. dubna 2008, sp. zn. 32 Cdo 2631/2007, na nějž při svém rozhodnutí odkázal již odvolací soud, dospěl k závěru, že řídí-li se závazek veřejné obchodní společnosti občanským zákoníkem, řídí se tímto zákoníkem též zákonné ručení společníků za takový závazek, přičemž skutečnost, že vznik zákonného ručení společníků veřejné obchodní společnosti za závazky společnosti upravuje obchodní zákoník, je zde bez významu. V odůvodnění tohoto rozhodnutí Nejvyšší soud dále uvedl: „Skutečnost, že ručitel se zavazuje věřiteli, že uspokojí jeho pohledávku za dlužníkem, jestliže ji neuspokojí dlužník, neznamená, že ručitelství závazek je totožný (identický) se závazkem dlužníka a že tutéž pohledávku v té podobě, kterou má věřitel vůči dlužníku, uplatňuje i vůči ručiteli. Obě pohledávky se liší důvodem svého vzniku i splatností. Ručitelství závazek, na rozdíl od závazku dlužníka, vzniká prohlášením ručitele nebo ze zákona (§ 546 obč. zák., § 86 a § 303 obch. zák.) a je splatný později (s výjimkami uvedenými v ustanovení § 306 odst. 1 druhé větě obch. zák.) až poté, kdy dlužník nesplní svůj dluh ani na výzvu věřitele. Rozdílnost závazků ručitele a dlužníka vyplývá též z toho, že ručitelství závazek je ve vztahu k závazku dlužníka akcesorický a subsidiární a že se nejedná o závazky solidárního charakteru (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. července 1967, sp. zn. 4 Cz 78/67, uveřejněný pod číslem 2/1968 Sbírký rozhodnutí a oznámení soudů ČSSR). Tento závěr má zásadní význam též pro posouzení otázky promlčení žalobního nároku. Akcesorická a subsidiární povaha ručitelství závazku ve vztahu k závazku hlavnímu (závazku dlužníka vůči věřiteli) je určující rovněž v řešení otázky, zda ručení žalovaných za závazek dlužníka se řídí občanským nebo obchodním zákoníkem. Zásada, že práva a povinnosti ze zajištění plnění závazků v závazkových vztazích jsou podřízeny režimu téhož kodexu, kterým se řídí hlavní závazkový

vztah, je vyjádřena výslovně v ustanovení § 261 odst. 4 obch. zák., podle kterého touto částí zákona se řídí i vztahy vzniklé při zajištění plnění závazků v závazkových vztazích, jež se řídí touto částí zákona podle předchozích odstavců (srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23. listopadu 1998, sp. zn. 5 Cmo 625/97, uveřejněný v časopise Právní rozhledy č. 3, ročník 1999, str. 161). V dané věci žalobci nevystupovali jako podnikatelé a rovněž nešlo o závazkový vztah uvedený v ustanovení § 261 odst. 3 obch. zák., který by se řídil obchodním zákoníkem. Podléhal-li závazkový vztah...vzniklý mezi žalobci a dlužníkem (společností) režimu občanského zákoníku, řídí se i ručení žalovaných za závazek dlužníka (společnosti) ustanoveními občanského zákoníku (§ 546 a násl. obč. zák.). Skutečnosti, zda jde o smluvní či zákonné ručení, resp. že vznik zákonného ručení společníků veřejné obchodní společnosti za závazky společnosti upravuje obchodní zákoník, jsou bez významu, neboť na nich uplatnění režimu toho kterého kodexu obchodní ani občanský zákoník nezakládají. Řídí-li se právo žalobců na plnění proti žalovaným občanským zákoníkem, pak je třeba v otázce promlčení tohoto práva rovněž aplikovat příslušná ustanovení občanského zákoníku.“

V usnesení ze dne 2. prosince 2010, sp. zn. 20 Cdo 436/2009, dospěl Nejvyšší soud dále k závěru, že s ohledem na charakter směnečného závazku se otázky promlčení neupravené zákonem č. [191/1950 Sb.](#), směnečného a šekového, tedy i běh promlčecí doby soudem přiznané směnečné pohledávky, posoudí podle nejobecnější právní úpravy a tou je občanský zákoník, a že byla-li směnečná pohledávka přiznána v nalézacím řízení pravomocným rozhodnutím, použije se (bez ohledu na povahu účastníků směnečného závazkového vztahu nebo na povahu kauzální pohledávky) pro běh promlčení ustanovení § 110 obč. zák., a nikoliv ustanovení § 408 obch. zák. (k otázce promlčení směnečných nároků dále srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. prosince 2010, sp. zn. 20 Cdo 1335/2009, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. srpna 2009, sp. zn. 29 Cdo 1004/2008, uveřejněný pod číslem 85/2010 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Stejný závěr zastává v současné době (oproti dříve publikovaným článkům) i právní teorie - srov. Zdeněk Kovařík, Zákon směnečný a šekový, Komentář, 4. vydání, nakladatelství C. H. Beck, s. 195 - 198, či Zdeněk Kovařík: Směnka a šek v České republice, 4. vydání, C. H. Beck 2001, str. 16-18 a str. 274).

Z uvedeného vyplývá, že byla-li pohledávka oprávněně proti povinným jako ručitelům ze zákona (§ 86 obch. zák.) přiznána rozsudkem Okresního soudu v Táboře ze dne 8. 2. 2005, č. j. 3 C 113/2003 - 98, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočky v Táboře ze dne 16. 6. 2005, č. j. 15 Co 331/2005 - 127, pravomocným dne 22. 7. 2005, a vykonatelným po uplynutí lhůty k plnění, a podala-li oprávněná návrh na nařízení exekuce dne 7. 1. 2008, k jejímu promlčení [včetně přisouzených nákladů řízení, které jsou jejím příslušenstvím a sdílí její osud (právní režim) - § 121 odst. 3 obč. zák.] podle § 110 odst. 1 obč. zák. (dle kterého platí, že bylo-li právo přiznáno pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu, promlčuje se za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno) nedošlo. Úvaha odvolacího soudu o přerušení promlčecí doby, kterou dovolatel zpochybňuje, byla zcela nadbytečná a na uvedeném závěru o tom, že oprávněná podala návrh na nařízení exekuce před uplynutím promlčecí doby, nemůže nic změnit, stejně jako okolnost, že soud prvního stupně v nalézacím řízení vycházel z úpravy uvedené v obchodním zákoníku (§ 303 a násl. obch. zák.), neboť vznik zákonného ručení společníků veřejné obchodní společnosti za závazky společnosti upravuje obchodní zákoník; právní povahu směnečného závazku mezi žalobkyní (oprávněnou) a dlužníkem W DELTA v.o.s., od níž se odvíjí povaha právního vztahu mezi oprávněnou a povinnými, ovšem žádný ze soudů v nalézacím řízení neřešil, jak z těchto rozhodnutí, založených v připojeném spise Okresního soudu v Táboře sp. zn. 3 C 113/2003, vyplývá.

Námítka povinného, že „je-li počátek promlčecí doby shodný s dobou splatnosti směnky (31. 5. 1997), pak podáním žaloby na vydání směnečného platebního rozkazu nastalo ve smyslu § 71 zákona směnečného a šekového přerušení promlčení, které však bylo účinné pouze u dlužníka W DELTA v.o.s., nikoliv jejich společníků“, je vzhledem ke shora uvedenému zcela bez významu.

K dalším námitkám v dovolání, jimiž dovolatel zpochybňuje rozhodnutí vydaná v nalézacím řízení, je třeba uvést, že exekuční soud není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost exekučního titulu, jelikož jeho obsahem je vázán a je povinen z něj vycházet (k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. července 2008, sp. zn. 20 Cdo 2273/2008, ze dne 5. srpna 2008, sp. zn. 20 Cdo 4548/2007, ze dne 25. října 2002, sp. zn. 20 Cdo 554/2002, uveřejněné pod č. 62/2004 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, a ze dne 16. prosince 2004, sp. zn. 20 Cdo 1570/2003, uveřejněné pod číslem 58/2005 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu nemá po právní stránce zásadní význam ve smyslu § 237 odst. 3 o. s. ř., a dovolání proti němu není tudíž přípustné. Nejvyšší soud proto dovolání povinného podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)